Her sosyalist hareket belirli bir toplumdan doğmuştur ve bu toplumun özelliklerini değişik oranlarda bünyesinde taşır. Konuyu ilk kez **Sol İçi Şiddet ve Nebil Rahuma Olayı** adlı kitaptaki yazımda açıklamıştım: Türkiye bir şiddet toplumudur ve bu şiddet esas olarak devlet şiddetiyle sınırlı değildir, toplumun değişik alanlarına yayılmıştır. Bu toplumsal özelliğin solu hiç etkilememiş olması mümkün değildir. 1974-1980 döneminde solun önemli özelliklerinden birisi olan sol içi şiddet öncelikle bu yönden değerlendirilmelidir.

Konuyla ilgili olarak değişik yazı ve kitaplar yazılmış olmakla birlikte genel olarak hoşlanılmayan bu konuda suskun kalanlar da az değildi.

Bu ülke sosyalistleri hatalarından hoşlanmaz, üzerinde konuşmayı, araştırma yapmayı sevmez, unutmayı tercih eder.

2008-2013 yılları arasında süren örgütsel tarihimizle ilgili olarak kamuoyuna açık araştırma da insanların pek hoşuna gitmemişti. Nedeni ise, benzer olayların değişik örgütlerde gerçekleşmiş olması ama kapalı kalmış olmasıydı. Örgüt içi infazlar, örgüte sızdırılan polisler gibi konularda konuşulmaması tercih ediliyordu.

Benzer bir durumu reel sosyalizmin tarihi konusunda da görüyoruz. Önümüzdeki yıl, 2019, 1989'da Berlin Duvarı'nın yıkılarak reel sosyalizmin dağılmasının açık olarak başlamasının 30. yılıdır. Bu konuda değişik yazıların yanı sıra sadece bununla ilgili bir kitap da yazdım: **1989 Berlin Duvarı**
(2005). Reel sosyalizmin çözülmesi, bu ülkelerdeki yeni burjuvaların komünist partilerinden çıkması konusunda konuşmamak tercih ediliyor. Ya epeyce yüzeysel analizlerle yasak savılıyor ya da "konuyu iyi araştırmak gerek" gibi hiçbir şey söylemeyen belirlemeler yapılıyor.

Bugün rastlantı sonucu HaberTürk'te Murat Bardakçı'nın yazısını okudum. Başlık dikkatimi çekmişti: 300 Yıl Önceki Yenilgimizden Ders Alma Sempozyumu.

Bardakçı yenilgileri hatırlamak istemediğimiz için Birinci Dünya Savaşı sonrasında İstanbul'un müttefikler tarafından işgaliyle ilgili doğru dürüst bir araştırma yapılmadığını belirtiyordu. Aynı durum Karlofça ve Pasarofça gibi Osmanlı İmparatorluğu'nun gerilediği, Orta Avrupa ve Balkanlardan çıkarılmaya başlandığı dönemin antlaşmaları için de geçerliydi. Bu yıl, Pasarofça Antlaşmasının 300. yılında Milli Savunma Üniversitesi bünyesinde bulunan Fatih Harp Tarihi Araştırmaları Enstitüsü konuyla ilgili uluslar arası bir sempozyum düzenleyerek bu konudaki önemli bir adım atmış.

Yazının başlığı ilginç tabii: 300 yıl önceki yenilgimizden ders almak…

Osmanlı sömürgeci bir imparatorluktu ve sürekli savaşlarla işgal ettiği bölgelerden kovuldu… Bunun nesinden ders alacaksınız?

Osmanlı'ya tek başına karşı duramayan halkları en başta Çarlık Rusyası ardından da İngiltere savunuyor ve bunu da kendi etki alanlarını genişletmek için yapıyorlardı.

Lenin'in Çarlık Rusyası için yaptığı askeri feodal emperyalizm belirlemesi Osmanlı İmparatorluğu için de geçerlidir. Osmanlı tarihini araştıranlar yenilgileri ve çöküşü de araştırmak zorundadır. Burada amaç "hangi hataları yaptık?" değildir, o tarihi doğru dürüst anlamaktır.

Bir imparatorluğun tarihi işgal ettiği ülkelerin tarihinden ve sürekli savaştığı komşularından ayrı olarak incelenemez. Osmanlı'nın en önemli bölgesi Balkanlardı ama bu bölgedeki ülke tarihleriyle Osmanlı'nın ilişkisi genellikle kurulmaz.

Osmanlı en çok Çarlık Rusyası ile savaştı ve sürekli yenildi ama bizde bu ülkenin tarihi okutulmaz. Sosyalistlerimizde bile Rusya bilgisi esas olarak 1900 yılından başlar.

Bizde de gelişme yok değil… Mesela bu topraklarda sosyalist mücadelenin Türklerle başlamadığı, Osmanlı dönemindeki Ermeni sosyalistler hakkında yapılan araştırmalarla ortaya çıkarıldı.

Neyse ki 1918-1023 dönemi epeyce araştırılmıştır. Bu konudaki kitapları yaklaşık 40 yıl önce okumuştum. Bir şey açıktı: eğer Batıda Yunanlılar güneyde ise Fransız ordusu bünyesinde Ermeniler olmasaydı Kurtuluş Savaşı adı verilen savaş da olmazdı.

Doğan Avcıoğlu o yıllarda emperyalizme karşı verildiğini iddia ettiği Kurtuluş Savaşı için üç ciltlik Milli Kurtuluş Tarihi'ni yazmıştı. İddiası savaşın Yunanlılara değil İngiltere'ye karşı verilmiş olduğuydu. Yunan ordusu kendi başına Batı Anadolu'ya çıkmamıştı, arkalarında İngiltere'nin desteği vardı ama İngiltere savaşa karışmamıştı. Yunanistan yenilince de Mustafa Kemal yönetimiyle hemen anlaşmıştı.

Dönemin devrim Rusyası da Enver Paşa'ya yüz vermemiş ve Mustafa Kemal yönetimini desteklemişti. İngiltere'nin Anadolu'da bulunmaması fena halde işlerine geliyordu. Fatura da bu politikayı anlamayan Mustafa Suphi ve arkadaşlarına çıkacaktı. Bolşevikler kendisine "gitme" demişlerdi üstelik… Maria Suphi dahil 16 kişi katledildikten sonra Bolşevikler konunun üzerine gitmeyecekti.

Ne kadar iyi ki bu konu da araştırıldı ve Ahmet Kardam tarafından yazıldı.

Kendi tarihiyle bile bu kadar sorunu olan bir ülke sosyalistlerinin reel sosyalizmin çözülme ve tarihe karışma tarihi hakkında bu kadar sessiz kalması normal mi sayılmalıdır?

Anlaşılan geçmişimizdeki yenilgiler üzerine düşünmemek, unutmayı tercih etmek de toplumsal özelliklerimizden bir tanesiymiş.

Bu özellik sol içi şiddet konusunda olduğu gibi reel sosyalizmin tarihi konusunda da kendisini gösteriyor.

Ne olursa olsun bu konuda yapabildiğim kadar çaba göstermeyi sürdüreceğim.

Reel sosyalizmde 1960'lı yıllardaki tartışmalar ve "Böyle devam edersek çökeceğiz" saptaması

hakkında –Che de bu görüşteydi- **Che Guevara - Kısa Uzun Bir Hayat** kitabında ayrıntılı bilgi verdim.

Gelecek yıl, imkan olursa eğer, sosyalizmin 20. yüzyıl tarihi ya da iktidar tarihi üzerine bir çalışma hazırlamak istiyorum.